

реакцією на конфліктні ситуації і усвідомлено прагнуть до співпраці чи уникнення конфліктів. У разі виникнення протиріч між працівниками установи та пацієнтами, 70% з них улагоджуються за допомогою консенсусу, тобто знаходження оптимального рішення для всіх учасників конфлікту.

Кількість працівників, що виявляли дещо підвищений рівень агресивності є незначною (30%). Серед опитаних лише у 5% він складав 49 балів, а в решти становив не більше 45 балів. Для таких працівників проведено бесіду і розроблено систему корекційних вправ на зняття надмірної агресії.

Це абсолютно нормальний показник для колективів приватних медичних центрів з малою чисельністю працівників. Їх коректне ставлення до пацієнтів може зумовлюватися й умовами праці, трудовими та особистісними стосунками у колективі та, зрештою, рівнем заробітної плати, який є вищим, аніж у бюджетних установах.

Тобто можна констатувати, що в даній медичній установі ставлення до пацієнтів та формування міжособистісних стосунків працівників є нормальними. Це досягається завдяки ретельного відбору медичного персоналу при прийнятті на роботу, а також роботою практичного психолога з медичними працівниками, спрямованою на зняття психологічного напруження і розвантаження після робочої зміни.

Ще Леонардо да Вінчі зазначав, що «практика завжди має бути побудована на хорошій теорії, ворота якої – перспектива». Це є свідченням того, що з одного боку держава має забезпечувати захист на основі законів та інших нормативно-правових актів, найголовнішими з яких є Конституція України та Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а працівники мають справно виконувати свої обов'язки, що становитиме робочу гармонію, від якої у вигаші будуть пацієнти.

Толерантне ставлення, співчуття та емпатія, бажання прийти на допомогу – ось основні почування і засади медичних працівників до клієнтів у даному медичному центрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпрозванна В. М. Правова захищеність медичних працівників в Україні (за матеріалами літературних джерел) Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. – № 10. – С. 10-12.
2. Мартишин О.О. Захист медичних працівників під час виконання професійних обов'язків: від слова до діла// Український медичний часопис. – 2018. – 1(1)135. – URL <https://www.umj.com.ua/article/119989/zahist-medichnih-pratsivnikiv-pid-chas-vikonannya-profesijnih-obov-yazkiv-vid-slova-do-dila>
3. Медичне право України: Збірник нормативно-правових актів / Упоряд. і наук. ред. Н.Б.Болотіна. – Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 412 с.
4. Ответственность за правонарушения в медицине: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / [О.Ю. Александрова и др.]: Издательский центр «Академия», 2006. – 240 с.
5. Методика диагностики агрессивности А. Ассингера/ Д. Я. Райгородский Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. – Самара.: Бахрах-М, 2011. – С. 180-184.

Г. М. Закалик
кафедра ТПП, ППО
Л. М.Милян, Н. М.Шувар

НОВІ СПОСОБИ МОТИВАЦІЇ ДІТЕЙ, ЗАДІЯНІ В "ГРОМАДСЬКО-АКТИВНІЙ ЕКОШКОЛІ»

Одне з найосновніших орієнтирів для сучасної школи є комплексне розв'язання проблем, розвиток критичного мислення та креативності у школярів [1].

Згідно з теорією поколінь, діти покоління Z – це діти, народжені після 1996 року – активні, мобільні та багатозадачні. Їхнє мислення – глобальне.

Катерина Ковельська, HR-manager креативної агенції TABASCO пояснила, що «вони починають волонтерити ще до отримання постійної роботи. Для них важливо все перетворювати на краще, починаючи із себе». Чверть підлітків у віці від 16 до 19 років задіяні у волонтерстві. Більше

того, вони хочуть якомога раніше почати самостійно заробляти гроші. Наприклад, 76% молодих людей сподіваються перетворити своє хобі в основне джерело прибутку [2].

Саме тому у СЗШ № 23 м. Львова з 2016 р. вчителі та діти залучені в *експериментальний проект «Авторська модель “Громадсько-активна екошкола”* (наказ МОН України № 79 від 19.01.2017 р.) [6].

Місія авторської моделі “Громадсько-активна екошкола”: прищеплення учням інтересу до життєвого самовизначення, розвиток їх пізнавальних та творчих здібностей, екологічної свідомості, вироблення навичок активної життєвої позиції, повної самореалізації.

Основна мета авторської моделі “Громадсько-активна екошкола”: створення умов для розвитку освіченої, екологічно-свідомої, морально і фізично здорової, естетично розвиненої, працелюбної, життєтворчої особистості, громадянина України та створення умов для збереження і зміцнення здоров’я всіх членів шкільної громади [3].

Згідно моделі екошколи є тісна співпраця із закладами вищої освіти [3]. Крім цього, учні залучаються до навчання та написання наукових робіт у Львівській Обласній Малій Академії Наук. Проте знижений загально-суспільний інтерес до наукової діяльності спонукає до пошуку нових способів мотивації дітей.

Метою експерименту є залучення учнівської молоді СЗШ № 23 до розробки стартап-проектів як можливості перетворення своїх захоплень у джерело свого прибутку та, відповідно, сприяння життєвому самовизначенню учнів.

Завданнями експерименту є:

1. налагодження співпраці авторської школи із ЗВО та бізнес-структурами;
2. мотивувати, відібрати та залучити креативних учнів, що бажають займатися інноваційним підприємництвом;
3. забезпечити висококваліфікованим навчанням відібраних учасників інноваційного підприємництва;
4. сприяти залученню учнів у наукові дослідження на базі закладів вищої освіти;
5. формувати бізнес-ідеї із подальшим представленням їх на конкурсах стартапів.

У м. Києві 8-9.02.2019 р. створена Біотех-платформа “Партнерство заради Майбутнього” для реалізації проектів, учасниками якої були Корпорація “Юрія-Фарм”, 21 науково-дослідний інститут та наукова організація, 13 закладів вищої освіти та 14 закладів середньої освіти, у т.ч. СЗШ № 23 м. Львова. Концептуальним підходом Біотех-платформи є співпраця роботодавців, науковців – представників вищої та середньої школи. Біотех-платформа забезпечувала формування та розвиток екосистеми, сприятливої для розкриття інноваційного потенціалу молоді особистості у сфері біотехнологій для системи охорони здоров’я. Мета авторської школи “Громадсько-активна екошкола” [3] узгоджується із метою Біотех-платформи “Партнерство заради Майбутнього” [8].

У рамках співпраці Біотех-платформи “Партнерство заради Майбутнього” були проведені заходи, у яких брали участь учні нашої СЗШ № 23 Богдана Головка та Максим Лань (Всеукраїнська наукова профільна школа Biotech Startup School за напрямком біотехнологій, 2019 р., м. Київ); Організаторами були UF Incubator (бізнес-інкубатор Малої академії наук України) спільно з Центром інновацій “Сходи в Майбутнє” [7]. Студенти ЗВО та школярі мали змогу подати проекти стартапів, приєднувалися до біотех-стартапів медичної, фармацевтичної, біотехнологічної тематик, навчалися основ у сфері біотехнологій, фінансів і маркетингу.

Вони презентували власні проекти, а переможці отримали сертифікати учасника.

Крім того лише 6 стартап-проектів, у тому числі наших двох учнів, були відзначені особливими нагородами від UF Incubator – Сертифікатами на безкоштовну участь у зоні Startup Алеї Міжнародного Форуму “Innovation Market” (5-7 листопада 2019 р. Київ).

Наступним заходом, у якому брали участь учні СЗШ № 23 Богдана Головка (10 клас) та Максим Лань (8-А клас) та вчитель Н. Шувар, – Перший в Україні Біотех-Конвент “Biotech Con” (2019 р., м. Київ), що проходив на базі Київського Національного Університету Дизайну та Технологій. Його метою було поєднати зусилля регіональних, всеукраїнських та міжнародних груп студентів, вчених, викладачів, державних органів влади та інвесторів з втілення біотех-проектів на основі створених платформ та кластерів.

Організаторами були Платформа молодих вчених у сфері біотех “УР” та Біотех-платформа “Партнерство заради Майбутнього” за підтримки Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти МОН, Малої академії наук України, ГС “Центр інновацій “Сходи в Майбутнє” та Біотех ініціативи Фондації “Україна-США”.

Учасниками напрацьовано 5 глобальних векторів розвитку біотехнологій в Україні.

А далі – участь учнів СЗШ № 23 Богдани Головки та Максима Ланя у першому конкурсі під час Форуму “Інноваційна весна” (травень 2019 р., Львів). Це унікальна подія, яка відкрила світ науки, ідей та новаторства для кожного відвідувача, без вікових обмежень. Можливість нетворкінгу, знайомств та обміну досвідом між студентами, компаніями та професіоналами-дослідниками з університетів, а також втілити свою ідею на Міському конкурсі стартапів, у рамках якого переможці, серед них – Максим Лань, – отримали грошову винагороду.

Учні також брали участь у IV Міжнародному форумі “INNOVATION MARKET” (5-7 листопада 2019 р., м. Київ) – це місце зустрічі новаторів, винахідників, виробників та вендорів провідних інноваційних технологій, експертів в сфері інновацій, авторів startup проектів, представників бізнесу, представників інвестиційно-фінансових установ, консультантів у сфері захисту інтелектуальної власності [4], що проводився згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України [4; 5].

У рамках роботи Startup-алеї Міжнародного форуму “INNOVATION MARKET” (м. Київ, 2019) були представлені за підтримки Корпорації “Юрія-Фарм”, ГС “Центр інновацій “Сходи в Майбутнє” (ЦІСМА) та UF Incubator були представлені два startup-проекти від СЗШ № 23:

I) “Вирощування калусу лікарських рослин для фармацевтичних компаній”, ідеосій Богдана Головки (11 клас, наукові керівники – Петріна Р.О., к.т.н., доцент кафедри технології біологічно активних сполук, фармації та біотехнології Інституту хімії та хімічних технологій, НУ “Львівська політехніка” та Шувар Н.М., к.б.н., вчитель СЗШ № 23). Унікальність проекту: у зв’язку із нестачею сировини лікарських рослин як для внутрішнього ринку, так і для експорту запропоновано можливість отримання її у (а) потрібних кількостях (б) із контрольованим вмістом БАР і (в) у коротші терміни, ніж це може забезпечити аграрний сектор.

II) “Sorб Max”, ідеосій Максим Лань (9-А клас, наукові керівники – Гавриляк В.В., д.б.н., професор кафедри технології біологічно активних сполук, фармації та біотехнології Інституту хімії та хімічних технологій, НУ “Львівська політехніка” та Шувар Н.М., к.б.н., вчитель СЗШ № 23). Унікальність стартапу: фільтр на основі біосорбентів природного походження для максимального очищення води від важких металів одним засобом.

З 23 учасників двоє учнів СЗШ № 23 м. Львова були відзначені подарунковими книжками від партнера Конкурсу – Інтернет-магазину “Kniga.biz.ua”.

“Громадсько-активна екошкола”, й надалі розширюємо можливості участі учнів школи у розробках стартапів. Так у Львові з 9.10.2019 р. до 5.12.2019 р. проходив Бізнес-курс MESH, засновником якого є Благодійний фонд родини Демкур. Це – безкоштовний практико-орієнтований навчальний бізнес-інтенсив, спрямований на формування навичок підприємливості у молоді, що включає:

- лекційну систему навчання основ підприємницької діяльності та формування навичок підприємливості;
- розробку власних інноваційних бізнес-ідей (стартапів) за підсумками бізнес-курсу MESH, їх подальшого конкурсного відбору, презентації і грошової винагороди від засновників;
- інформаційну підтримку навчання вебресурсом <http://mesh.com.ua/>; та соціальними мережами <https://www.facebook.com/meshcourse/>
- добровільну сертифікація учасників бізнес-курсу MESH;
- можливість заснування власного бізнесу за результатами навчання.

Партнером-співзасновником Бізнес-курсу MESH у Львові є Львівський інститут економіки і туризму (ЛІЕТ), а також партнери Львівський торговельно-економічний університет (ЛТЕУ), Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького; (ЛНУВМБ), Львівський професійний коледж готельно-туристичного та ресторанного сервісу (ЛПКГТРС) та Львівський техніко-економічний коледж НУ “Львівська Політехніка” (ЛТЕК НУЛП).

Серед 7 стартап-проектів, представлених студентами із закладів вищої освіти – партнерів Бізнес-курсу MESH у Львові, команда нашої учениці 10 класу, юної винахідниці і талановитого майбутнього кондитера Марти Шепарович під керівництвом к.б.н., вчителя Н. М. Шувар, подарувала найсолодший з подарунків для СЗШ № 23 – перемогу стартапу “Гамобум” (шоколадно-овочеві цукерки оздоровчого спрямування) – диплом II ступеня. А сама Марта Шепарович на розвиток свого майбутньої підприємницької діяльності отримала грошову винагороду.

Таким чином, вже зі шкільної парти можна дати зелене світло мотивації талановитим дітям, якщо керівництво навчального закладу об’єднає свої зусилля із бізнес-структурами та науковими установами. А до гасла Громадсько-активної екошколи можна додати “Школа, яка сприяє реалізації дитячих мрій”.

Отже, першими результатами експерименту є:

1. налагоджено співпрацю авторської школи «Громадсько-активна екошкола» із Біотех-платформою «Партнерство заради Майбутнього», а в її рамках – з двома закладами вищої освіти та бізнес-структурами;

2. за II семестр 2018/19 та I семестр 2019/20 н.рр. умотивовано, відібрано та залучено трьох креативних учнів, що бажають займатися інноваційним підприємництвом;

3. відібраних учасників інноваційного підприємництва забезпечено висококваліфікованим навчанням у чотирьох стартап-школах Києва та Львова;

4. учнів залучено у наукові дослідження на базі двох львівських закладів вищої освіти та Львівської обласної Малої Академії Наук;

5. сформовано три бізнес-ідеї із подальшим успішним представленням їх на конкурсах стартапів, а двоє учнів отримали грошові винагороди для розвитку свого майбутнього підприємства. Це, у свою чергу, сприяє життєвому самовизначенню учнів.

Від імені керівництва та учнів СЗШ № 23 м. Львова висловлюємо щиру вдячність за підтримку та фахові консультації фармацевтичній Корпорації «Юрія-Фарм», ГС «Центр інновацій «Сходи в Майбутнє» (ЦІСМА) та UF Incubator (Бізнес-інкубатор Малої академії наук України).

СПИСОК ВИКОРСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. Психологія розвитку та успіху особистості. – Львів: в-во Львівська політехніка, 2019. – 488 с.

2. Мазур Є. Покоління Z: як молодь змінює українських роботодавців та наші умови праці // Канал 24. (19 серпня; 11:02). URL: https://24tv.ua/pokolinnya_z_yak_molod_zminyuue_ukrayinskih_robotodavtsiv_ta_nashi_umovi_pratsi_n1193165

3. Милян Л.М. Авторська модель «Громадсько-активна екошкола» // Матеріали X Міжнародного фестивалю педагогічних інновацій / [Упор. Г. А. Назаренко]. У двох томах. Т. 2. Авторські школи України. – Черкаси: ЧОПОПП, 2018. С. 115-119.

4. Міжнародний форум «INNOVATION MARKET» // Innovationmarket : офіційний сайт. (Дата перегляду 14.10.2019 р.). URL: <https://innovationmarket.com.ua/>

5. Міжнародний форум «INNOVATION MARKET» // Міжнародний форум «INNOVATION MARKET»: офіційний сайт. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <http://forum.innovationmarket.com.ua/>

6. Про проведення Всеукраїнського експерименту за темою «Теоретико-методологічні засади моделювання розвитку авторських шкіл» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України. Наказ МОН України № 79 від 19.01.2017 р. // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком. 2017. № 3-4 (59). С. 40-104.

7. Про «Сходи в Майбутнє» // ЦІСМА : офіційний сайт. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <https://uptofuture.org/>

8. Юрія-Фарм // Collaborator : система дистанційного навчання. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <http://collaborator.biz/testimonial/uf/>

М.О. Кіца

доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій
Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН СВОБОДИ СЛОВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕДІАСФЕРІ

У будь-якому суспільстві взаємини між владою і засобами масової інформації складаються не просто. Існують об'єктивні причини для певних колізій і конфліктів, оскільки інтереси сторін часто не збігаються, а то й прямо суперечать одні одним. Засоби масової інформації, перш за все орієнтуються на інтереси суспільства, а не влади. Тому вже в цьому закладені елементи їхньої опозиційності до владних інституцій [1]. Тому пресу (в широкому розумінні) і називають образно четвертою владою після законодавчої, виконавчої та судової, хоч жодних легітимних і реальних владних функцій у суспільстві вона не виконує. Але вона може впливати на життєві реалії силою громадської думки. В демократичному правовому суспільстві громадське схвалення чи громадський